

พระราชดำรัส

ในโอกาสที่คณะผู้ปฏิบัติงานโครงการตามพระราชดำริ เข้าเฝ้าฯ

ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ ที่ ๒๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๕

การประชุมครูตำรวจตระเวนชายแดนครั้งนี้ เป็นครั้งที่ ๑๒ แล้ว ในครั้งแรกๆ นั้น ได้ประชุมกันตามสถานที่ต่างๆ ในภาคต่างๆ มาในช่วงหลังๆ นี้ จึงได้นำมารวมกันเพราะว่ามีผู้ที่เกี่ยวข้องประชุมมากขึ้น เนื้อหาของการประชุมในตอนแรกๆ นั้น ตั้งใจที่จะตกลงให้มีความเข้าใจต่างๆ ร่วมกัน เหมือนกัน ตำรวจตระเวนชายแดนที่เป็นครูแต่ละท่าน ผู้บังคับบัญชาและวิทยากรที่มาช่วยในการบรรยายตั้งแต่ต้นและสืบเนื่องกันต่อมานั้น ก็เพิ่มจำนวนกันมากขึ้น แต่ละท่านล้วนมีงานประจำที่ทำอยู่ อย่างเช่น ครูอาจารย์ทั้งหลายก็ได้ปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนกันอยู่เป็นประจำแล้ว ซึ่งเป็นงานที่ทำได้อย่างดีและเป็นผลดีอยู่ แต่ว่าการที่ขอให้มาประชุม และมีการบรรยายทางวิชาการอย่างนี้ ก็เพื่อที่จะให้มีการถ่ายทอดความรู้จากบุคคลหนึ่งในสาขาวิชาหนึ่งเข้ามาให้บุคคลสาขาอื่นฟังด้วย เป็นการร่วมความคิดเห็น หรือที่อย่างสมัยนี้เขาเรียกว่าเป็นการระดมความคิด เพื่อที่จะได้ทำการร่วมกัน แต่ละคนหรือแต่ละหน่วยงานที่มาทำ ต่างคนต่างทำก็อาจจะได้ผลส่วนหนึ่ง แต่ว่าถ้านำมารวมกันหรือปฏิบัติร่วมกันแล้ว ก็จะได้ผลมากขึ้นหรือในบางอย่างที่ทำงานขึ้นมาอย่างหนึ่ง หรือไปเห็นสถานที่ที่คิดว่าควรจะทำให้ได้ดีกว่านี้ แต่เราคนเดียว มีหลายครั้งที่คิดไม่ออกว่าควรจะทำอย่างไร หรือว่าประสบการณ์ที่ผ่านมาในบางด้านก็อาจไม่มีพอที่จะทำให้นี่อะไรขึ้นมาออก แต่ถ้ามีคนอื่นมาอธิบายให้ฟัง เอาความรู้หรือประสบการณ์ส่วนตัวมาพูดให้เราฟัง อาจจะเป็นเครื่องสะกิดใจให้เรานึกออกขึ้นมาได้ว่าทำอย่างไรดี ถึงจะมีความก้าวหน้าถึงจะทำให้งานออกมาได้ผล อย่างเช่นคราวนี้ก็จะต้องขอแสดงความยินดีกับครูที่ได้รับยกย่องว่าเป็นครูดีเด่น

ในหลายปีที่ผ่านมาเคยคุยกันถึงเรื่องว่าจะประเมินผลของโครงการว่าเป็นไปอย่างไร มีครูอาจารย์บางท่านปรารภขึ้นมาว่า โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนี้ถึงจะเป็นสังกัดเดียวกัน แต่ว่าพื้นที่แต่ละแห่งนั้นมีความแตกต่างกันมาก บางที่ก็มีความพร้อมเวลาเอาโครงการต่างๆ ไปให้ทำก็สามารถทำได้ดี ส่วนบางแห่งนั้นดูจะเป็นไปไม่ได้เลยที่จะทำได้

เหมือนคนอื่นเขา แล้วคนที่ต้องอยู่ในสถานที่แห่งนั้นก็เกิดความน้อยใจขึ้นมาว่า ไม่ได้รับการประเมิน ที่ออกมาแล้วเห็นว่ามีความก้าวหน้าเท่าเทียมคนอื่น ตอนนั้นก็แจ้งให้ทราบว่างง คิดดูเท่านั้นว่า จะมีอะไรในพื้นที่นั้นที่ทำให้ดีขึ้นได้ ไม่ได้นำมาเปรียบเทียบกับคนอื่นเพราะว่า ในโครงการเดียวกันมีบางพื้นที่ที่ทำได้ ขนาดทำมาได้แล้วก็ได้ข่าวมาเลี้ยงนักเรียน ส่วนในพื้นที่บางแห่งที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตั้งอยู่ที่เคยได้ไปเห็นนั้นปรากฏว่ามีแต่โรงเรียน ตั้งอยู่ได้ก็นับว่าดีแล้ว ไม่มีพื้นที่ทำอย่างอื่นเพราะว่าอยู่บนหน้าผา ไม่สามารถจะเพาะปลูกอะไรได้เลย อย่างนั้นครูก็ไม่มีผลงาน อย่างที่ได้แจ้งไว้ว่าเรื่องพวกนั้นก็ไม่มีการเปรียบเทียบ แต่อาจจะทำให้ดีขึ้นได้มากขึ้น บางครั้งเพาะปลูกไม่ได้ แต่ว่าจุดมุ่งหมายใหญ่เริ่มต้นเลยของโครงการนี้ เพื่อที่จะให้เห็นนักเรียนซึ่งเป็นลูกศิษย์ของพวกคุณครูทั้งหลายมีความสุขที่ดีขึ้น เดิมมุ่งที่สุขภาพร่างกายอย่างเดียวตอนจุดเริ่มต้น เพราะฉะนั้นอาจจะมีความจำเป็นก็ได้ที่ว่า จะต้องพยายามเข้าไปช่วยเหลือเลย ข้อดีของการที่เป็นโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนคือ ทางกองกำกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีความสามารถ มีความพร้อม มีพาหนะที่จะเอาของเข้าไปช่วยเหลือได้ ข้างนอกนี่คืออย่างที่กรุงเทพก็มีของที่จะพอให้ได้ แต่บางครั้งความลำบากอยู่ที่การนำเข้าไป หรือว่าการที่เราจะเข้าใจรู้กันเท่านั้นเอง ในเมื่อไม่มีโครงการแล้ว คนก็รู้ ก็สามารถจะช่วยให้ แล้วภายหลังก็อาจจะหาเทคนิคหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะทำให้นั้นทำอะไรได้สักอย่าง สมัยก่อนถึงกระนั้นด้วยซ้ำไป แต่ก่อนนี่ก็มีปัญหาอีกคืออย่าง โรงเรียนที่ทำได้ดีจนทำมาได้นั้น ก็ไม่ได้ทำมาในโรงเรียนเลยหรืออีกที่จริง เพราะว่าโรงเรียนก็เป็นอาคารเรียนเป็นอุปกรณ์การเรียนการเล่น ไม่มีพื้นที่ที่จะทำการเกษตรมากมายถึงแค่นั้น แต่ครูที่นั่นก็ได้ไปขอพื้นที่ส่วนกลางของหมู่บ้าน พื้นที่สาธารณประโยชน์นำมาใช้สอย ซึ่งแต่เดิมชาวบ้านก็ไม่ได้ใช้ทำอะไร ครั้นทางโรงเรียนใช้ทำด้วยความรู้ของครูและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ได้รับการส่งเสริม ก็สามารถทำได้ พอทำได้ชาวบ้านมาเอาคืน ก็เกิดความน้อยใจว่าแต่ก่อนไม่มีคนสนใจ พอเอามาทำดีๆ แล้วถูกแย่งไป ได้อธิบายให้ฟังว่า ถึงจะอดไม่ได้ที่จะน้อยใจหรือเสียตาย เพราะว่าตนเองได้ทำไว้ สิ่งนั้นทำมากับมือ ก็เหมือนเป็นโครงการที่เป็นลูกของตัวเอง ใครจะมาพรากไปก็เสียใจ แต่เวลานั้นคือส่วนที่ถูกต้องคือเราเป็นครู ครูมีความสำคัญอยู่ที่การริเริ่มแล้วให้คนอื่นเขาทำตาม ได้ทำแล้วก็ทำเองช่วยตัวเองก็ถือว่าประสบความสำเร็จ ในตอนแรกนั้นนักเรียนก็มุ่งให้มีสุขภาพดีอย่างที่กล่าวมาแล้วเท่านั้น

ในเรื่องหลักสูตรด้านหนังสือนั้นเป็นเรื่องที่พยายามพัฒนาตามมาทีหลัง ถึงได้เกิดส่งเสริมคุณภาพการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนั้นมีความสามารถในการศึกษา มีโอกาสไม่แพ้คนอื่น ๆ ในประเทศ แต่ทั้งนี้ก็อยู่ในที่ที่สามารถจะทำได้เช่นเดียวกัน ก็พยายามที่จะปรับปรุง ในตอนแรกก็มุ่งในเรื่องสุขภาพ แล้วนอกจากของที่เขาทำให้แล้ว ให้เพาะปลูกเพื่อให้ได้ผลิตผลเอามาใช้และสิ่งที่จะได้อีกคือเทคนิคการเกษตร

สมัยใหม่ที่ครูบาอาจารย์ หรือว่าทางด้านเจ้าหน้าที่ฝ่ายเกษตรได้นำมาส่งเสริมหรือชี้แจงเพิ่มขึ้น แล้วความรู้ในด้านการกินอยู่ ด้านโภชนาการว่า ทำอย่างไรกินของที่เรามีอยู่แล้ว รู้จักบริโภคให้เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย อะไรที่เป็นพิษเป็นภัยควรจะหลีกเลี่ยง เดิมมุ่งแค่นั้น ผลผลิตที่ทำได้นั้นไม่ได้มุ่งที่จะเป็นการค้าขาย หรือว่าไม่ต้องการจะได้ผลประโยชน์มาเป็นตัวเงิน ซึ่งในระยะแรกนั้นมีผู้ที่ชี้แจงและแนะนำหลายคนว่า มีความจำเป็นเหมือนกันที่จะเอาผลผลิตไปจำหน่ายเพื่อให้ได้เป็นทุนมาหมุนเวียน เพื่อพยายามในส่วนหนึ่งที่จะช่วยตัวเอง จะรับเงินจากกองทุนหรือจากโครงการหรือจากกองกำกับอย่างเดียวนั้นก็ไม่อยากทำ อยากจะทำให้ชาวบ้านอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือโรงเรียนอยู่ได้ด้วยตนเองจากการหมุนเวียน ซึ่งอันนั้นก็ เป็นแนวคิดที่ดีอย่างหนึ่ง แต่ว่าในระยะนั้นที่ห้ามเอาไว้ เพราะว่ายังอยากให้ของซึ่งมีอยู่ จำนวนน้อยได้ไปถึงห้องของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ เพราะว่าบางครั้งถ้าเราปล่อยให้ ขายแล้วได้เงินเข้าบัญชีมากมาย ก็ตื่นเต้นภูมิใจเลยลืมนักเรียนรับประทานไป อันนี้ก็เพื่อ ป้องกันเอาไว้ เพราะว่าเรื่องที่นักเรียนได้รับประทานและมีสุขภาพที่ดีนั้น จริงๆ เป็นความ สำคัญอันดับแรก อีกอย่างหนึ่งคือพื้นที่ของแต่ละคนที่ปฏิบัติการอยู่ก็ไม่เหมือนกัน ว่าความ จริงแล้วถ้าพยายามเอาไปขาย บางครั้งก็ขายไม่ได้ ไปจำหน่ายข้างนอก การเดินทางไม่สะดวก หรือว่าถ้าขายแล้วได้เงิน แล้วก็ต้องเอาเงินไปซื้ออย่างอื่นอีก พอดคิดดีๆ แล้วไม่คุ้ม แต่ใน ขณะนี้ก็อาจจะ

เมื่อเวลาผ่านไป ๑๐ กว่าปี ซึ่งไม่ใช่เนิ่นน้อย เหตุการณ์ต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปมาก ในบาง แห่งก็พิจารณาอนุโลมไปตามความเหมาะสม จึงพยายามเกิดโครงการในด้านของการฝึก อาชีพอย่างอื่น คืออาชีพการประดิษฐ์หรือหัตถกรรม หรืองานที่ให้ทางกรมอาชีวศึกษา มาสอน ในโรงเรียน ในตอนนี้จุดมุ่งหมายของเรื่องนี้ก็มี ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งที่เขา มาสอนให้กับนักเรียน เล็กๆ นั้น ก็ตั้งใจให้เป็นเหมือนงานศิลปศึกษาหรือหัตถศึกษาของโรงเรียน ซึ่งบางครั้งเรา สอนอยู่ เป็นครูสอนหมดทุกวิชา อาจจะไม่ออกถึงการประดิษฐ์ การทำบางอย่างที่แปลกๆ ออกไป ทางเขามาสอนก็ไม่ได้มุ่งว่าเป็นของให้ซื้อขายได้ เพราะว่าเราต้องรู้เข้าใจว่านักเรียน ยังเล็กๆ อยู่ ทักษะในการทำงาน หรือความสามารถหรือฝีมือนั้นก็ยังไม่เข้าขั้น แต่ว่าอันนี้ เป็นการฝึกให้รู้จักใช้มือใช้กล้ามเนื้อในการทำงานละเอียดๆ เป็นการฝึกนิสัย ฝึกสมาธิ ฝึกความตั้งใจ และลักษณะที่ชอบในเรื่องเชิงศิลปะ หรือการทำงานต่างๆ มาก่อน พอถึง นักเรียนชั้นโตขึ้นมา และศิษย์เก่า นั้น ก็มีความตั้งใจว่าบางคนหรืออาจจะเป็นคนส่วนมาก ที่เดียว ที่ไม่มีโอกาสไม่มีความสามารถที่จะเรียนต่อในชั้นสูงได้ก็จะสามารถใช้วิชาที่ได้รับการ สอนนี้ไปประกอบอาชีพ เป็นส่วนหนึ่งที่จะหาเลี้ยงชีพหาเลี้ยงครอบครัวได้

การฝึกอบรมต่างๆ นั้น บางอย่างต้องอาศัยอุปกรณ์ เครื่องมือ ซึ่งจะไม่สามารถที่จะ มีทุนออกได้แต่ละบุคคล การที่เรา มีโรงเรียนเป็นหน่วยงานในหมู่บ้านเป็นศูนย์รวมอยู่แล้วนั้น

ก็อาจจะเป็นการช่วยได้ ให้เรามาทำด้วยกัน และเป็นสิ่งที่ได้อาศัยประกอบกิจการต่อไป หรือสำหรับการประดิษฐ์สิ่งต่างๆ นั้น โรงเรียนจะเป็นตัวกลางได้ในการซื้อขาย เพราะฉะนั้น จึงได้เชิญในทางด้านกรมส่งเสริมสหกรณ์ มาช่วยกันคิดว่ามีวิธีไหนที่จะฝึกงานในด้านการสหกรณ์ เรื่องนี้ก็เหมือนกันที่แบ่งเป็น ๒ ทาง คือทางแรกก็ตั้งใจจะให้เป็นการฝึกนักเรียน ให้มีความรู้ มีความเคยชินกับระบบการทำงานร่วมกันตามแบบสหกรณ์ ฝึกตั้งแต่เป็นเด็ก เล็กๆ ได้ขึ้นไป ต่อมาถ้าเป็นชาวบ้านเป็นราษฎรเต็มที่แล้วก็จะได้เข้าใจหลักการ และเข้าร่วม เป็นสมาชิกสหกรณ์ใหญ่ต่อไปได้ แต่สำหรับนักเรียนชั้นโตที่จะจบไปนั้นจะให้ความรู้ที่ละเอียด หน่อย แล้วทางโรงเรียนก็ตั้งเป็นสหกรณ์ สหกรณ์อันนี้พยายามจะให้ประโยชน์เชื่อมโยงกับ โครงการอื่นๆ ด้วย คืออย่างโครงการที่จะส่งเสริมทางด้านโภชนาการหรือทางด้านสุขภาพอนามัย นั้น หน่วยสหกรณ์นั้นจะสามารถหาซื้ออาหารที่มีคุณค่า หรือแม้แต่ของที่ผลิตได้ ปลูกได้ใน ท้องที่ เมื่อเอาของที่มาแปรรูปแล้ว ก็จะมาซื้อขายกันให้แพร่หลายกันในสหกรณ์นั้น ซึ่ง ผู้ปกครองนักเรียนหรือชาวบ้าน ก็จะได้ซื้อขายได้ร่วมกัน ผลิตอะไรขึ้นมาก็ได้ขายในนั้น ซึ่งอีกหน่อยอาหารเสริมที่ให้ก็อาจจะมีส่วนหนึ่งที่คนอื่น ซึ่งไม่ได้มีอาหารหนักที่จะต้องแจก ทันท่วงทีที่จะต้องรับอาหารนั้น แต่อยากบริโภคเพื่อประโยชน์รักษาร่างกายเอาไว้ ก็อาจจะมา หาซื้อได้ในราคาที่ถูกกว่าหาซื้อที่ท้องตลาด หรือจะต้องไปในที่ไกลๆ บ้าน คือเป็นจุดศูนย์รวม ได้ หรือเวลาเราจะประดิษฐ์ของอะไรบางอย่างที่จะต้องซื้อวัตถุดิบมา แทนที่แต่ละคนที่อบรม มาไปซื้อ ต่างคนต่างซื้อ ก็ต้องซื้อราคาขายปลีกซึ่งเป็นราคาแพง แต่ว่าถ้าสหกรณ์ซื้อในราคา ขายส่งมา แล้วมาแบ่งกันจะขึ้นราคาเล็กน้อย แล้วสหกรณ์ก็เป็นของเราตัวเอง มีการปันผล อันนี้เป็นการคิดเพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์จริงๆ

อย่างโครงการที่ส่งเสริมเรื่องไอโอดีนที่ทำอยู่ทุกวันนี้ ก็เป็นการสอดคล้องกับทาง ด้านของกระทรวงสาธารณสุข เร็วๆ นี้เคยคุยกัน ถ้ามว่าเป็นปัญหามากมายจริงๆ แค่นั้น ที่ จริงแล้วต้องทราบว่าในการขาดอาหารอย่างอื่นคือ ขาดโปรตีน ขาดพลังงานก็ยังเป็นปัญหา ใหญ่มากกว่า ในเมื่อเราส่งเสริม ก็ส่งเสริมไปทุกๆ อย่าง แต่ว่าถ้าขาดสารอาหารแต่ละอย่าง ที่เราจะเจาะลึกเข้าไป ก็เพื่อที่จะพยายามแก้ไขเป็นอย่างหนึ่งอย่างใดนี้ ย่อมจะทำให้เป็นไปได้ อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น จึงได้มาขอให้ทางครูทั้งหลายได้ช่วยร่วมมือกันขึ้น ทุกอย่างนี้ก็พยายาม ให้สืบเนื่องโยงกัน

ปีนี้การอบรมได้เพิ่มเติมขึ้นคือแต่ก่อนมีการประชุมเฉพาะครู เดี่ยวนี้ได้ทำให้นักเรียน ที่ได้เรียนต่อ คือเป็นนักเรียนในโครงการรุ่นเก่าๆ ที่ได้เรียนต่อ ได้เข้ามาฟังการอบรมและ ประชุมด้วย เพื่อให้ทราบว่ามีรุ่นหลังๆ นี้ มีอะไรเพิ่มขึ้นใหม่ๆ นั้น ก็ประการหนึ่ง อีกอย่าง หนึ่งการที่นักเรียนได้เรียนต่อนั้น ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเอง คือเมื่อมีความรู้มากขึ้น ควรจะมีโอกาสที่จะได้เลือกงานอาชีพที่จะเลี้ยงตัว ที่จะทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและทำ

ประโยชน์ให้กับคนอื่นได้มากขึ้น ไม่ใช่หมายความว่า นักเรียนเรียนสูงแล้วมาทำงานที่ไม่ต้องใช้ความรู้สูงที่เรียนมาแล้วทำไม่ได้ นั่นก็ไม่ใช่ คือเป็นการเพิ่ม ตั้งใจว่าเป็นการเพิ่มงานเพิ่มความรู้ให้ได้โอกาสเพิ่ม ขยายโอกาสมากขึ้น นักเรียนเหล่านี้ก็ได้มีประสบการณ์หลายอย่าง คือประสบการณ์ที่ได้อยู่ในโครงการเป็นลูกศิษย์ของคุณครูทั้งหลายมาก่อน แล้วประสบการณ์ใหม่ที่ได้เข้าไปเรียนในโรงเรียนใหม่ โรงเรียนที่เรียนอยู่ในปัจจุบันนี้ ก็ได้รับความรู้ต่างๆ มาก เพราะฉะนั้นขอให้นักเรียนได้นำความรู้เหล่านี้มานั่งคิดว่า จะมีความคิดเห็นอย่างไรที่จะเพิ่มเติมได้ ก็เป็นการระดมความคิดจากฝ่ายนักเรียนอีกส่วนหนึ่ง สำหรับนักเรียนที่ต่อไปจะต้องเป็นหลักเป็นกำลังของครอบครัว ต้องหาเลี้ยงชีพด้วยตนเอง ก็ขอให้ชวนช่วยเพราะว่าเดี๋ยวนี้คนก็มากขึ้น แล้วความเป็นอยู่ก็อาจจะยากลำบากไปกว่าเดิม เพราะต่างคนต้องชวนช่วยและช่วยตัวเองให้มากขึ้น แต่ก็ขอให้ระวังให้ดี อย่าให้การที่พยายามขยันขันแข็งและชวนช่วยอันนี้ มาทำให้ขาดความเอื้อเฟื้อต่อกันในระหว่างกัน หรือความที่จะนึกถึงญาติพี่น้องในท้องถิ่นเดิม ในเรื่องของจิตใจก็ยังเป็นข้อสำคัญ ให้คำนึงถึงอยู่แล้ว นักเรียนเมื่อกลับไปทางบ้าน อาจจะได้รับประโยชน์จากโครงการบางอย่างที่มีอยู่ในขณะนี้ หรือจะสามารถจะช่วยอะไรได้ในบางส่วน ก็จะทำให้ได้ประโยชน์มากขึ้น

ขอขอบคุณครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ทั้งผู้บังคับบัญชา และท่านทั้งหลายที่ช่วยมาเป็นวิทยากร หรือผู้ที่ได้ร่วมดำเนินโครงการกันมาตลอดเวลา ๑๐ กว่าปีนี้ ขออัญเชิญคุณพระรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย พระบารมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้มาคุ้มครองและเป็นกำลังใจให้แก่ทุกท่านให้ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ดี และประสบความสำเร็จ มีความพอใจ ให้ได้มีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจตลอดไป